

Asia: VN/725/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoituksesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

TUVA-koulutuksen kysynnän määrää on varsin vaikea arvioida ja koulutusta on todennäköisesti tarpeen käynnistää pienilläkin ryhmillä. Nopea koulutuksen käynnistäminen ja tarjonnan vaihtelu vaikeuttavat myös kelpoisuusehdot täyttävien opettajien sekä ohjaajien rekrytointia. Tuva-koulutuksen järjestämisessä on huomioitava koulutuksen perusteissa vahvasti esille tuotu henkilökohtaistaminen ja joustavuus, jotka opiskelijan näkökulmasta tarkoittavat hänen kannaltaan oikea-aikaisesti oikeassa laajuudessa tarjottavia koulutuksen osia. Koulutuksen järjestäjän kannalta henkilökohtaistaminen ja joustavuus edellyttävät koulutuksen osien laajaa ympärivuotista tarjontaa, mikä luonnollisesti lisää kustannuksia. Opiskelijan henkilökohtaisen Tuva-koulutuksen opiskelusuunnitelman toteuttaminen yhteistyössä eri tahojen (muiden koulutuksen järjestäjien, nuorisotyön toimijoiden sekä työ- ja elinkeinoelämän) kanssa synnyttäneen myös uudenlaisia kustannuksia (esim. henkilöstömenoja). Ennakoinnin haastetta kuvaa ePerusteista löytyvä Tuva-koulutuksen kuvaus: Hakeutuessaan koulutukseen opiskelijan ei vielä tarvitse tietää, haluaako hän jatkaa lukiokoulutuksessa vai ammatillisessa koulutuksessa. TUVA-koulutuksen aikana opiskelijalla on mahdollisuus kokeilla opintoja molemmista koulutuksista ja pohtia toiveitaan ja tarpeitaan.

Huomiot ehdotetusta rahoitusmallista

TUVA- koulutuksen osien järjestämisen kustannukset tulevat vaihtelevaan. Muodostuvien opetusryhmien kokoa ja maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen oppivelvollisten osuutta on erittäin vaikea ennakoida ja mikäli ryhmät jäävät pieniksi, kustannukset opiskelijaa kohden nousevat merkittävästi esityksestä. Mikäli ammatillisen koulutuksen järjestäjä tuottaa maksullisena palvelutoimintana ammatillisen koulutuksen osia ja laskutus tapahtuisi toteutuneiden kustannusten mukaan, rahoittaako TUVA-koulutuksen ns. pääjärjestäjä tämän erotuksen omasta rahoituksestaan? Myös erityisen tuen tarpeen korotukset tulee huomioida rahoituksessa järjestäjästä riippumatta. Esitetty rahoitusmalli ei ota huomioon riittävästi eri hintaisia koulutuksen osia ja malli tulisi myös lisäämään hallinnointia. Yksinkertaisempi malli olisi se, jossa valtionosuus suoritettaisiin suoraan koulutusta toteuttavalle järjestäjälle ja säilytettäisiin myös eri määrätymisperusteet. Näin vältettäisiin myös lisääntyvä hallinnointi. Arvonlisäveron käsittely ja vaikutukset tulee myös esityksessä huomioida ja selkiyttää. Mikäli TUVA-koulutuksen kunnallinen ns. pääjärjestäjä hankkii

koulutuksen osia yksityiseltä järjestäjältä, kustannuksiin jää arvonlisävero, jota kunnallinen ns. pääjärjestäjä ei ilmeisesti voi sisällyttää alv:n palautusjärjestelmään ja tämä lisäisi kustannuksia kunnalliselle järjestäjälle. Toisaalta kunnallisen järjestäjän tuottaessa maksullisena palvelutoimintana koulutusta yksityiselle ns. pääjärjestäjälle alv voitaisiin ilmeisesti sisällyttää palautusjärjestelmään ja siten yksityinen ns. pääjärjestäjä saisi koulutuksen osat mahdollisesti edullisemmin kuin mihin sille OKM myöntää rahoitusta.

Huomiot perusopetuksen järjestäjän TUVA-koulutuksen rahoituksesta

Rahoituksessa on huomioitava oppivelvollisten maksuttomien oppimateriaalien ja laitehankintojen huomioiminen. Lisäksi erityisen tuen resursointini on huomioitava rahoituksessa.

Huomiot lukiokoulutuksen järjestäjän TUVA-koulutuksen rahoituksesta

Rahoituksessa on huomioitava oppivelvollisten maksuttomien oppimateriaalien ja laitehankintojen huomioiminen. Lisäksi erityisen tuen resursointini on huomioitava rahoituksessa.

Huomiot ammatillisen koulutuksen järjestäjän TUVA-koulutuksen rahoituksesta

Ammatillisen koulutuksen osien kustannukset, erityisesti oppivelvollisille opiskelijoille, tulevat olemaan korkeammat kuin esitetty rahoituksen taso. Esitys ei ota riittävästi huomioon ammatillisen koulutuksen järjestämisen kustannuseroja. Kustannuksia nostaa myös oppivelvollisten maksuton koulutus, ja kustannukset vaihtelevat riippuen siitä mitä maksuttomia opetusvälineitä, tarvikkeita, suojarusteita, viranomaismaksuja sekä moninaisia fyysisiä ja digitaalisia oppimisympäristöjä ym. tarvitaan. Epäselväksi jää kenellä on viimekädessä vastuu kalliimpien koulutuksen osien rahoituksesta.

Nykyinen ammatillisen koulutuksen rahoitus on talousarvioperusteinen, suhteellinen ja laskennallinen. Mikäli TUVA-koulutuksen järjestäminen lisääntyy, valtion talousarviorahoitusta tulee lisätä vastaavasti. Kuntien työllisyyskokeilun vaikutukset sekä maahanmuuttajataustaisten koulutustarpeiden kasvu ja muun aikuiskoulutuksen lisääntyminen tulee ottaa huomioon valtion talousarvion ammatillisen koulutuksen määrärahoissa.

Huomiot kuntien järjestämisoikeudesta

On tärkeää, että kunnilla on mahdollisuus järjestää joustavasti kysynnän mukaan TUVA-koulutukseen kuuluvia perusopetuksen lisäopetuksen sekä lukiokoulutuksen osia, ja kunnat voivat hankkia tarvittaessa lisäksi ammatillisen koulutuksen osia ao. koulutuksen järjestäjiltä niiden nykyisistä toimipisteistä.

Huomiot muista TUVA-koulutuksen järjestämisestä ja järjestämislupaa koskevista muutosehdotuksista

Tulisi harkita olisiko järjestäminen kaikille kunnille mahdollista ja vapaaehtoista siten, että erillistä lupamenettelyä ei tarvita, vaikka tarve koulutukselle olisikin toistuvaa tai jatkuvaa. Näin mahdollistetaan joustava reagointi erityisesti oppivelvollisuuden laajentumisen tarpeisiin.

Muut huomiot

-

Kirvesoja Maija-Liisa
Tampereen kaupunki, Tampereen seudun ammattiopisto -
Apulaispormestari Jaakko Stenhäll, 15.6.2021 § 17